

SODBA KNEZ IN DRUGI ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 48782/99

SODBA

STRASBOURG

21. februar 2008

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Knez in drugi zoper Republiko Slovenijo je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

Corneliu Bîrsan, predsednik senata,

Boštjan M. Zupančič,

Elisabet Fura-Sandström,

Alvina Gyulumyan,

David Thór Björgvinsson,

Ineta Ziemele,

Isabelle Berro-Lefčvre, sodniki,

in Santiago Quesada, sodni tajnik,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 31. januarja 2008

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 48782/99) proti Republici Sloveniji, ki so jo pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 7. januarja 1999 vložili štirje slovenski državljani – gospod Miklavž Knez, gospod Igor Levstek, gospa Silvija Oblak in gospod Aleksander Majdič. 7. avgusta 2001 je pritožbo, ki se je nanašala na isto dejansko in pravno stanje, vložil tudi gospod Andrej Jakša.

2. Najprej je pritožnike zastopala odvetniška družba Vidovič-Horvat iz Ljubljane. V kasnejših fazah postopka sta gospode Miklavža Kneza, Igorja Levstka in Andreja Jakša zastopala gospoda B. Grossman in I. Grossman, odvetnika iz Ljubljane, gospoda Aleksandra Majdiča pa odvetniška družba Jesenko iz Ljubljane. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.
3. Dne 4. novembra 2005 je odvetniška družba Vidovič-Horvat obvestila Sodišče, da nima več pooblastila za zastopanje gospe Silvije Oblak. Pritožnica na kasnejše poizvedbe Sodišča v zvezi z njenim zastopanjem ni odgovorila.
4. Pritožniki so zatrjevali po prvem odstavku 6. člena Konvencije, da je bilo trajanje postopka pred domačimi sodišči, v katerem so bili udeleženi kot stranke, predolgo. Prav tako so se sklicevali na 13. člen Konvencije in navajali pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem postopka. Nadalje so navajali, da začasno zadržanje izvajanja in spremembe Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij ter Zakon o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja in odločbe Ustavnega sodišča z dne 16. julija 1998 in 22. februarja 2001 kršijo njihove pravice po prvem odstavku 6. člena in po 14. členu Konvencije, kot tudi njihove pravice po 1. členu Protokola št. 1 in 3. členu Protokola št. 7 h Konvenciji.
5. Dne 28. septembra 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti in utemeljenosti pritožbe.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

6. Pritožniki gospod Miklavž Knez, gospod Andrej Jakša, gospod Igor Levstek, gospa Silvija Oblak in gospod Aleksander Majdič so slovenski državljani. Rojeni je bili leta 1929, 1932, 1931, 1912 oziroma 1922 in živijo v Ljubljani, razen gospoda Aleksandra Majdiča, ki živi na Bledu.

1. Ozadje postopka, ki sta ga sprožila gospoda Miklavž Knez in Andrej Jakša

7. Dne 11. decembra 1946 je Okrožno sodišče v Ljubljani obsodilo gospoda T. K., pravnega prednika gospodov Miklavža Kneza in Andreja Jakše, na deset let odvzema prostosti s prisilnim delom, zaplembo njegovega premoženja in premoženja podjetja I. K. (gospod T. K. in gospod Miklavž Knez sta bila partnerja v podjetju I. K.) v korist države. Gospodu T. K. so bile tudi odvzete državljske in politične pravice za čas treh let. 31. januarja 1947 je sodbo potrdilo Vrhovno sodišče.
8. Dne 13. novembra 1991, po neodvisnosti Slovenije in spremembi političnega sistema, je javni tožilec vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zoper kazensko sodbo. 19. decembra 1991 je Vrhovno sodišče razveljavilo obsodbo.
9. Dne 7. septembra 1992 je gospod T. K. vložil predlog za plačilo odškodnine zaradi neupravičene obsodbe pri Ministrstvu za pravosodje.
10. Dne 18. januarja 1993 je na novo ustanovljena gospodarska družba T. K., ki je trdila, da je pravna naslednica družbe I. K., sprožila postopek proti gospodarski družbi PEKO in še enemu nasprotnemu udeležencu pri tedanjem Temeljnem sodišču v Kranju ter zahtevala vrnitev premoženja, zaplenjenega podjetju I. K., ali plačilo odškodnine zanj.
11. Gospodarska družba T. K. je vložila tudi predlog za izdajo začasne odredbe za ohranitev premoženja gospodarske družbe PEKO v procesu lastninjenja. V neugotovljenem času je bilo predlogu za izdajo začasne odredbe ugodeno.

2. Postopek, v katerem sta stranki gospoda Miklavž Knez in Andrej Jakša

Predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja ali plačilo odškodnine zanj

12. Dne 14. februarja 1994 se je 14 posameznikov, med njimi gospod T. K. in pritožnika gospoda Miklavž Knez in Andrej Jakše, pridružilo na strani gospodarske družbe T. K.. Obvestili so sodišče, da so dosegli izvensodno poravnavo z drugonavedenim nasprotnim udeležencem v postopku vračanja.
13. Dne 3. aprila 2001 so predlagatelji modificirali svoj predlog za vrnitev in med drugim kot nasprotnega udeleženca navedli Republiko Slovenijo.
14. Med 13. decembrom 2002 in 11. februarjem 2005 je sodišče opravilo sedem narokov za glavno obravnavo, pri čemer je pridobilo dve cenilni poročili, ugotovilo aktivno legitimacijo strank v postopku in definiralo natančno naravo in obseg zahtevanega premoženja.
15. Dne 22. maja 2006 je sodišče zavrnilo vse zahteve za vrnitev

zaseženega premoženja ali plačilo odškodnine zanj.

16. Dne 18. oktobra 2006 je Višje sodišče v Ljubljani razveljavilo sodbo z dne 22. maja 2006 in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v ponovno odločanje.

17. Postopek še ni končan.

3. Postopek, v katerem je stranka samo gospod Miklavž Knez

Predlog za plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička

18. Dne 24. oktobra 1994 so gospodarska družba T. K. in njeni družbeniki pri Ministrstvu za pravosodje vložili zahtevek za plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička zaradi zaplembe premoženja družbe. 11. januarja 1995 je ministrstvo zavrnilo njihov zahtevek.

19. Dne 25. januarja 1995 so gospodarska družba T. K., gospod T. K. in pritožnik gospod Miklavž Knez proti Republiki Sloveniji vložili tožbo pri Okrožnem sodišču v Ljubljani in zahtevali plačilo odškodnine v znesku 1.286.943.751,05 slovenskih tolarjev (v nadaljevanju: SIT) (10.397.865 ameriških dolarjev po takratnem tečaju) iz naslova izgubljenega dobička zaplenjene družbe in družb, katerih lastnica je bila.

20. Dne 17. septembra 1998 je na pritožnikov predlog sodišče odločilo, da ne bo nadaljevalo postopka do odločitve Evropskega sodišča za človekove pravice v obravnavani zadevi.

21. Gospod T. K., ki je bil rojen decembra 1901, je umrl oktobra 1998.

22. Dne 3. julija 2002 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo, na katerem so se stranke strinjale, da se postopek prekine do zaključka postopka, ki se je nanašal na vrnitev premoženja.

23. Postopek še ni končan.

4. Postopek, v katerem sta bila stranki gospod Igor Levstek in gospa Silvija Oblak

Predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja ali plačilo odškodnine zanj

24. Pritožnik gospod Igor Levstek je dedič po gospodu I. L. in gospe N. L., ki ju je 12. januarja 1946 obsodilo Vrhovno sodišče. Gospod I. L. je bil obsojen na smrt, gospa N. L. pa na zaporno kazen osem let. Obema je bila izrečena tudi zaplemba premoženja v korist države in odvzem državljanskih in političnih pravic. Gospa Silvija Oblak je dedinja po gospodu F. O., ki je bil prav tako obsojen z zgoraj omenjeno sodbo z dne 12. januarja 1946 na 15 let odvzema prostosti s

prisilnim delom. Obsojen je bil tudi na zaplembo premoženja in odvzem državljanskih in političnih pravic.

25. Dne 20. februarja 1991, po neodvisnosti Slovenije in spremembi političnega sistema, je Vrhovno sodišče ugodilo predlogu za obnovo kazenskega postopka, ki sta ga vložila gospod Igor Levstek in gospa Silvija Oblak. 29. marca 1991 je javni tožilec umaknil obtožnico, na podlagi česar je Temeljno sodišče v Ljubljani 8. aprila 1991 ustavilo kazenski postopek in razveljavilo sodbo z dne 12. januarja 1946.

26. Dne 15. maja 1991 sta gospod Igor Levstek in gospa Silvija Oblak skupaj s še nekaterimi posamezniki sprožila postopek zoper Republiko Slovenijo pri tedanjem Temeljnem sodišču v Ljubljani, Enoti na Rakeku in zahtevala vrnitev zaplenjenega premoženja in plačilo odškodnine za premoženje, ki ga ni bilo več mogoče vrniti v naravi, vključno z izgubljenim dobičkom.

27. Dne 5. novembra 1991 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo, na katerem sta pritožnika dopolnila svoj predlog z nadaljnjim seznamom zaplenjenega premoženja.

28. Dne 2. decembra 1991 je sodišče določilo sodnega cenilca za oceno narave in vrednosti premoženja, ki sta ga pritožnika zahtevala v postopku.

29. Dne 7. oktobra 1993 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo in ga preložilo za 30 dni, da bi lahko na naroku sodelovala tudi Občina Cerknica in postavljeni sodni cenilec.

30. Dne 15. oktobra 1993 sta pritožnika ponovno dopolnila svoj predlog z nadaljnjim seznamom zaplenjenega premoženja.

31. Dne 6. decembra 1993 je sodišče opravilo še en narok za glavno obravnavo, na katerem je odločilo, da bo izdan delni sklep.

32. Dne 28. januarja 1994 je sodišče pritožnikoma dosodilo odškodnino za zaplenjeno premoženje, ne pa tudi za izgubljeni dobiček.

33. Dne 10. maja 1994 je Višje sodišče v Ljubljani potrdilo sodbo (pravilno: sklep) sodišča prve stopnje. Republika Slovenija je zoper ta sklep vložila revizijo pri Vrhovnem sodišču.

34. Dne 4. novembra 1994 je Vrhovno sodišče razveljavilo sklepa sodišč prve in druge stopnje in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno odločanje.

35. Dne 19. aprila 1995 je preimenovano Okrajno sodišče v Cerknici opravilo narok za glavno obravnavo.

36. Dne 29. aprila 1998 je Republika Slovenija predlagala preložitve naslednjega razpisanega naroka, čemur je bilo ugodeno. Narok za glavno obravnavo je bil tako opravljen 25. maja 1998.

37. Dne 3. julija 2000 sta pritožnika umaknila zahtevek zoper Občino Cerknica kot enega od nasprotnih udeležencev, na podlagi česar je sodišče 25. oktobra 2000 v tem delu ustavilo postopek.

38. Dne 30. oktobra 2000 je Republika Slovenija predlagala preložitev naslednjega razpisanega naroka, čemur je bilo ugodeno. Narok za glavno obravnavo je bil tako opravljen 21. novembra 2000.

39. Dne 9. januarja 2001 in 28. junija 2001 je sodišče opravilo še dva naroka za glavno obravnavo. Na naroku 28. junija 2001 je sodišče izdalo sklep, v katerem je odločilo o vrnitvi dela premoženja.

40. Dne 21. septembra 2001 je sodišče izdalo popravni sklep glede sklepa z dne 28. junija 2001.

41. Dne 25. oktobra 2001 je sodišče ponovno izdalo popravni sklep glede sklepa z dne 28. junija 2001.

42. Dne 13. novembra 2002 je Višje sodišče v Ljubljani delno ugodilo pritožbi Republike Slovenije proti sklepu sodišča prve stopnje.

43. Dne 25. marca 2004 je Vrhovno sodišče zavrnilo predlog pritožnikov, naj o zadevi odloči drugo sodišče.

44. V neugotovljenem času med 13. novembrom 2002 in 1. decembrom 2004 je gospa Silvija Oblak, tako kot tudi nekateri drugi predlagatelji, prenehala biti stranka v postopku.

45. Dne 8. julija 2004 je Okrajno sodišče v Cerknici odločilo, da ni pristojno za odločanje o delu zahtevka pritožnikov, ki se je nanašal na premoženje, ki je spadalo pod pristojnost drugega okrožnega sodišča.

46. Dne 1. decembra 2004 je Višje sodišče v Ljubljani odločilo, da naj o zadevi, v kolikor se tiče spornega premoženja, odloči Okrajno sodišče v Cerknici.

47. Dne 30. marca 2005 je Višje sodišče v Ljubljani sprejelo končno odločitev v sporu o pristojnosti in odločilo, da naj tudi o premoženju, ki spada pod pristojnost Okrajnega sodišča v Ljubljani, odloči Okrajno sodišče v Cerknici.

48. Dne 21. junija 2005 je sodišče prve stopnje opravilo narok za glavno obravnavo in na podlagi pritožnikovega delnega umika predloga za vrnitev odločilo, da se postopek v delu, ki se je nanašal na ta del zahtevka, ustavi.

49. Dne 16. novembra 2006 je sodišče prve stopnje opravilo narok za glavno obravnavo, na katerem je odločilo o preostanku zahtevka za vrnitev. Vsakemu od predlagateljev, vključno z gospodom Igorjem Levstkom, je dosodilo odškodnino za zaplenjene nepremičnine v protivrednosti 269.407,52 nemških mark. Poleg tega je vsakemu od predlagateljev, vključno z gospodom Igorjem Levstkom, dosodilo odškodnino za zaplenjene premičnine v protivrednosti 19.276 ameriških dolarjev. Sklep je bil pritožniku vročen 14. decembra 2006. Nobena od strank se ni pritožila.

5. Postopek, v katerem je stranka samo gospod Igor Levstek

Predlog za plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička

50. Dne 4. februarja 1994 je gospod Igor Levstek s še enim posameznikom vložil na Ministrstvo za pravosodje zahtevek za plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička zaradi zaplembe premoženja v korist države, potem ko je zahtevek najprej vložil pri Temeljnem sodišču v Ljubljani. Pritožnik je navajal, da so mu na ministrstvu svetovali, naj zahtevek vloži na pristojno sodišče.
51. Dne 26. oktobra 1994 je gospod Igor Levstek s še enim posameznikom pri Okrajnem sodišču na Rakeku vložil tožbo zoper Republiko Slovenijo zaradi plačila odškodnine iz naslova izgubljenega dobička v znesku 439.475.000 SIT.
52. Dne 19. aprila 1995 je pritožnik dopolnil svoj zahtevek in zahteval znesek 439.475.000 SIT, ki je obsegal tudi odškodnino za določeno premoženje, ki ga ni bilo več mogoče vrniti v naravi.
53. Dne 11. oktobra 1995 se je sodišče razglasilo za nepristojno v zadevi in spis odstopilo Okrožnemu sodišču v Ljubljani.
54. Dne 27. maja 1997 je pritožnik ponovno modificiral zahtevek.
55. Dne 3. novembra 1997 je pritožnik pri sodišču urgiral, naj hitro odloči o zadevi.
56. Dne 25. novembra 1997 je sodišče na predlog Republike Slovenije odločilo, da postopek miruje zaradi Zakona o začasnem zadržanju izvajanja nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.
57. Dne 3. aprila 1998 je sodišče ustavilo postopek, potem ko je pritožnik umaknil tožbo.
58. Dne 17. septembra 1998 je Višje sodišče v Ljubljani ugodilo pritožnikovi pritožbi in razveljavilo sklep sodišča prve stopnje. Pritožnik se je pritožil tudi zoper ta sklep.
59. Dne 11. decembra 1998 je na pritožnikov predlog sodišče prve stopnje preklicalo razpisani narok za glavno obravnavo in sklenilo, da se postopek ne nadaljuje do odločitve Evropskega sodišča za človekove pravice v obravnavani zadevi.
60. Dne 6. aprila 2006 je pritožnik modificiral in delno umaknil tožbo.
61. Dne 30. avgusta 2006 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo in sklenilo, da ga preloži, da bi stranke mogle skleniti izvensodno poravnavo. Narok je bil preložen za nedoločen čas zaradi prerazporeditve razpravljajočega sodnika.
62. Dne 6. decembra 2006 je sodišče opravilo še en narok za glavno obravnavo.
63. Postopek še ni končan.
6. Postopki, v katerih je stranka gospod Aleksander Majdič

Predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja ali plačilo odškodnine zanj

64. Dne 20. julija 1946 je Okrožno sodišče v Ljubljani obsodilo gospoda M. L., ki je bil pravni prednik pritožnika gospoda Aleksandra Majdiča, zaradi dveh kaznivih dejanj na pet let odvzema prostosti s prisilnim delom za vsako od kaznivih dejanj in na zaplembo premoženja v korist države. Odvzete so mu bile tudi državljske in politične pravice. Dne 17. septembra 1946 je Vrhovno sodišče potrdilo sodbo.
65. Dne 12. oktobra 1994, po neodvisnosti Republike Slovenije in po spremembi političnega sistema, je Vrhovno sodišče na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti, ki jo je zoper sodbo vložil javni tožilec, razveljavilo sodbo zoper gospoda M. L..
66. V neugotovljenem času je pritožnik gospod Aleksander Majdič vložil zahtevo za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje pri Ministrstvu za pravosodje, ki pa na zahtevo ni odgovorilo.
67. Dne 22. decembra 1994 je pritožnik sprožil postopke proti Republiki Sloveniji, Občini Vrhnika, Občini Logatec, Občini Vič-Rudnik, Občini Radlje ob Dravi in gospodarski družbi Liko Vrhnika pri tedanjem Temeljnem sodišču v Ljubljani ter zahteval vrnitev zaplenjenega premoženja in plačilo odškodnine za premoženje, ki ga ni več mogoče vrniti v naravi, kot tudi plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička. Poleg tega je vložil predlog za izdajo začasne odredbe za ohranitev premoženja gospodarske družbe Liko Vrhnika v procesu lastninjenja.
68. Dne 27. decembra 1994 je sodišče izdalo predlagano začasno odredbo.
69. Dne 27. marca 1995 je pritožnik dopolnil svoj predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja.
70. Dne 4. aprila 1995 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo in med drugim ugotovilo, da ni razjasnjena aktivna legitimacija pritožnika in to, v pristojnost katerega okrožja spada zaplenjeno premoženje.
71. Dne 16. maja 1995 in 8. junija 1995 je sodišče opravilo še dva naroka za glavno obravnavo. Po naroku 8. junija 1995 je sodišče pritožniku postavilo rok 90 dni za opredelitev njegovih zahtevkov za vrnitev in pravne podlage, na kateri zahtevki temeljijo.
72. Dne 8. junija 1995 je sodišče delno ugodilo ugovoru zoper začasno odredbo. Pritožnik in Liko Vrhnika ter drugi nasprotni udeleženec so se zoper sklep pritožili.
73. Dne 29. avgusta 1995 je pritožnik modificiral svoj zahtevek.
74. Dne 7. septembra 1995 je pritožnik ponovno modificiral svoj zahtevek in razširil postopek na nadaljnjih enajst zavezancev za vrnitev premoženja. Poleg tega je vložil nov predlog za izdajo

začasne odredbe.

75. Dne 25. septembra 1995 se je na pritožnikovi strani postopku pridružil še en posameznik.

76. Dne 11. oktobra 1995 je Višje sodišče v Ljubljani zahtevalo od pritožnika, naj popravi svoje navedbe, 26. oktobra 1995 pa je pritožnik zaprosil sodišče za podaljšanje roka za popravo navedb.

77. Dne 27. marca 1996 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožnikovo pritožbo zoper sklep o začasni odredbi in ugodilo pritožbi, ki jo je vložil Liko Vrhnika. Razveljavilo je sklep sodišča prve stopnje z dne 27. decembra 1994 in zavrnilo predlog za izdajo začasne odredbe.

78. Dne 21. novembra 1996 je Vrhovno sodišče zavrnilo revizijo, ki jo je vložil pritožnik, in potrdilo sklep Višjega sodišča v Ljubljani z dne 27. marca 1996.

79. Dne 18. marca 1997 je sodišče prve stopnje opravilo narok za glavno obravnavo in od pritožnika zahtevalo, naj predloži dokaze v potrditev svojih zahtevkov.

80. V neugotovljenem času pred 15. julijem 1998 je pritožnik sodišču predlagal, naj prekine postopek, dokler Ustavno sodišče ne odloči o njegovi pobudi za oceno ustavnosti, s katero je izpodbijal spremembe Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

81. Dne 16. aprila 1999 je pritožnik delno umaknil svoj predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja, 15. decembra 1999 pa je predložil spremenjen predlog brez enega od prejšnjih nasprotnih udeležencev.

82. Dne 27. januarja 2000 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo in izdalo delni sklep, s katerim je pritožniku vrnilo 58 parcel.

83. Dne 6. aprila 2000 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo Republike Slovenije in Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov ter potrdilo sklep sodišča prve stopnje.

84. Dne 30. oktobra 2002 je Vrhovno sodišče zavrnilo revizijo nasprotnih udeležencev in potrdilo sklepa sodišč prve in druge stopnje.

85. Dne 10. februarja 2004 je sodišče prve stopnje od pritožnika zahtevalo, naj dopolni svoje navedbe v zvezi s preostankom njegovih zahtevkov za vrnitev zaplenjenega premoženja (približno 150 parcel) z ustrezno dokumentacijo, 15. marca 2004 pa je urgiralo pri pritožniku, naj odgovori.

86. Dne 19. maja 2005 je sodišče določilo sodnega izvedenca geodetske stroke, da bi ocenil premoženje, ki je še bilo predmet sodnega postopka.

87. Dne 25. maja 2006 je sodišče opravilo še en narok za glavno obravnavo.

88. Postopek še ni končan.

Predlog za plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička

89. Dne 24. novembra 1997 je pritožnik vložil na Ministrstvo za pravosodje zahtevo zaradi plačila odškodnine iz naslova izgubljenega dobička, potem ko je zahtevo najprej vložil pri Temeljnem sodišču v Ljubljani. Pritožnik je navajal, da ministrstvo ni odgovorilo na njegovo zahtevo.

90. Dne 23. februarja 1998 je pritožnik vložil tožbo zoper Republiko Slovenijo pri Okrožnem sodišču v Ljubljani. Zahteval je plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička v znesku 11.904.823.000 SIT (126.057.000 nemških mark).

91. Dne 18. oktobra 1999 je pritožnik predlagal, naj sodišče postopka ne nadaljuje do odločitve Evropskega sodišča za človekove pravice v obravnavani zadevi.

92. Dne 29. marca 2002 je sodišče predlagalo strankama, naj skleneta izvensodno obravnavo in se ponudilo za mediatorja, kar sta obe stranki zavrnila.

93. Dne 14. junija 2005 je pritožnik sodišču predložil dopis, v katerem je navedel, da obdobja, ki bo preteklo med čakanjem na odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice, nikakor ne bo uveljavljal kot predolgega trajanja domačega postopka.

94. Dne 5. julija 2005 in 18. avgusta 2005 je Republika Slovenija nasprotovala predlogu pritožnika za prekinitev postopka.

95. Dne 30. septembra 2005 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo, na katerem je zavrnilo pritožnikov predlog za prekinitev postopka do odločitve Evropskega sodišča za človekove pravice o njegovi pritožbi in izdalo sodbo. Pritožnik se je zoper ta sklep pritožil.

96. Dne 22. marca 2006 in 6. julija 2006 je Višje sodišče v Ljubljani vrnilo spis sodišču prve stopnje v popravo.

97. Dne 13. septembra 2006 je Višje sodišče v Ljubljani delno ugodilo pritožnikovi pritožbi in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno obravnavanje.

98. Dne 7. februarja 2006 je sodišče prve stopnje opravilo narok za glavno obravnavo.

99. Postopek še ni končan.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO IN SODNA PRAKSA

1. Ustava Republike Slovenije

100. Za obravnavano zadevo so posebej relevantne naslednje določbe Ustave Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 33/91):

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče.«

26. člen

»Vsakdo ima pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja ...«

30. člen

»Kdor je bil po krivem obsojen za kaznivo dejanje ali mu je bila prostost neutemeljeno odvzeta, ima pravico do rehabilitacije, do povrnitve škode, in druge pravice po zakonu.«

2. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

101. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Ur. list RS, št. 49/2006; v nadaljevanju: zakon iz leta 2006) se uporablja od 1. januarja 2007. Po 1. in 2. členu zakona je pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancu v kazenskem postopku.

102. 3. člen predvideva dve pravni sredstvi za pospešitev postopka – nadzorstveno pritožbo in rokovni predlog, določa pa tudi zahtevo za pravično zadoščenje za utrpljeno škodo zaradi nepotrebnega odlašanja.

103. 25. člen določa naslednjo prehodno določbo v zvezi s pritožbami, ki so že bile vložene na Sodišču:

25. člen - Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva.

Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čimprej, najpozneje pa v štirih mesecih. ...

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vloži tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vloži tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

3. Zakon o denacionalizaciji

104. Zakon o denacionalizaciji (Ur. list RS, št. 27/91) predstavlja pravno podlago za vrnitev premoženja (ali njegove vrednosti), ki je prešlo v državno last po prej veljavni zakonodaji (agrarna reforma, nacionalizacija, zaseg, itd.).

105. 3. člen določa, da so upravičenci do denacionalizacije vse fizične osebe, ki jim je bilo premoženje podržavljeno po zakonodaji, ki je bila sprejeta med drugo svetovno vojno in neposredno po njej. 4. člen nadalje določa, da so upravičenci do denacionalizacije tudi vse druge fizične osebe, ki jim je bilo premoženje podržavljeno na podlagi pravnega akta, izdanega pred letom 1963.

106. Zakon o denacionalizaciji med drugim določa način in obseg vrnitve, omejitve v zvezi z vračanjem in vrednotenje premoženja. Zlasti določa številne izjeme, ko premoženja ni mogoče vrniti v naravi, na primer, če gre za premoženje, ki spada v državno naravno ali kulturno dediščino (17. člen). Nadalje v 2. členu in v 42. do 44. členu določa, da se v primerih, ko premoženja ni mogoče vrniti v prvotni obliki, upravičencu izplača odškodnina (ne v gotovini, ampak v državnih obveznicah, izplačljivih v obrokih v obdobju 15 let).

107. V skladu z 92. členom se je Zakon o denacionalizaciji prvotno uporabljal tudi za vračanje premoženja v primerih, ko je bilo premoženje zaplenjeno po sodbah, izdanih v kazenskih postopkih, ki so bili pravnomočno končani do 31. decembra 1958. Ker sicer vrnitev premoženja neupravičeno obsojeni osebi ureja Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, ki ne vsebuje zgoraj omenjenih omejitev vračanja zaplenjenega premoženja, je 92. člen Zakona o denacionalizaciji vzpostavil manj ugoden sistem vrnitve za primere, ko je bila sodba v kazenskem postopku izdana pred 31. decembrom 1958. To določbo je

5. novembra 1992 razveljavilo Ustavno sodišče, delno iz razloga, ker je imela retroaktivno veljavo in je torej kršila 155. člen Ustave Republike Slovenije (odločba št. U-I-10/92, gl. spodaj).

4. Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja

108. Dne 30. decembra 1995 je začel veljati Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja (Ur. list št. RS, št. 74/95), ki je začasno zadržal izvajanje določenih vrst postopkov za vrnitev za dobo treh let.

5. Zakon o začasnem zadržanju izvajanja nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij

109. Dne 8. avgusta 1997 je bil sprejet Zakon o začasnem zadržanju izvajanja nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Ur. list RS, št. 49/97). Njegov 2. člen je začasno, najprej do 20. decembra 1997, nato pa – po spremembi – do 31. marca 1998, zadržal vodenje postopkov v zvezi z vrnitvijo premoženja ali plačilom odškodnine, med drugim tudi za primere, v katerih je bilo premoženje zaplenjeno na podlagi sodb v kazenskem postopku, izdanih pred 31. decembrom 1958.

6. Spremembe in dopolnitve Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij

110. Pred spremembami iz leta 1998 se je Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (Ur. list RS, št. 17/78 in 8/90) uporabljal tudi za vračanje premoženja, zaplenjenega na podlagi sodb v kazenskem postopku, ki so bile izdane pred 31. decembrom 1958 in kasneje razveljavljene (gl. odločbo Ustavnega sodišča, omenjeno pod točko 3. Zakon o denacionalizaciji).

111. Leta 1998, ko je bilo izvrševanje nekaterih določb Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij začasno zadržano (gl. pod točko 5. Zakon o začasnem zadržanju izvajanja nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij), je parlament sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Ur. list RS, št. 10/98). S tem zakonom so bili omenjenemu zakonu dodani novi členi.

112. Kar zadeva zahteve za vrnitev premoženja, zaplenjenega na podlagi sodb v kazenskem postopku, izdanih pred 31. decembrom 1958, je 145. a člen nadomestil 145. člen in se skliceval na Zakon o denacionalizaciji glede oblik in obsega vračanja, omejitev v zvezi z vračanjem in glede vrednotenja premoženja, s čimer je uveljavil manj ugoden način vračanja, kot je bil tisti iz Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. 145. c člen je izrecno odpravil pravico do odškodnine iz naslova izgubljenega dobička zaradi zaplembe premoženja za čas zaplembe.

113. 3. člen je določil, da se sprememba uporablja tudi v nepravdnih in pravnih postopkih v zvezi z vrnitvijo zaplenjenega premoženja, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona in ki do takrat še niso bili pravnomočno končani.

114. Junija 2002 je bil po odločbi Ustavnega sodišča z dne 15. novembra 2001 145. c člen zakona ponovno spremenjen, tako da lahko upravičenci po 145. a členu zdaj zahtevajo odškodnino iz naslova izgubljenega dobička za čas od razveljavitve zaplembe premoženja do pravnomočnosti sklepa o njegovi vrnitvi.

7. Zakon o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja

115. 1. člen Zakona o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja (Ur. list RS, št. 49/99, v nadaljevanju: Zakon o izdaji državnih obveznic) določa:

»Za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja izda Republika Slovenija obveznice največ do višine 20 milijard tolarjev za obveznosti države na podlagi pravnomočnih odločb o razveljavitvi kazni zaplembe premoženja in določitvi višine odškodnine za zaplenjeno premoženje.«

8. Odločbe Ustavnega sodišča

116. Dne 5. novembra 1992 je Ustavno sodišče razveljavilo 92. člen Zakona o denacionalizaciji, ki je določal, da se za vrnitev premoženja, zaplenjenega na podlagi sodb v kazenskem postopku, ki so bile izdane pred 31. decembrom 1958 in kasneje razveljavljene na podlagi izrednih pravnih sredstev, uporablja Zakon o denacionalizaciji (odločba št. U-I-10/92). Sodišče je ugotovilo, da so izpodbijane določbe pomenile poseg v učinek pravnomočnih odločb o razveljavitvi kazenskih sodb in da so z učinkom za nazaj vplivale na pravice neupravičeno obsojenih oseb. Skladno z ugotovitvami sodišča bi moral vračanje tovrstnega premoženja urejati Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, ki določa ugodnejši način vračanja.

117. Dne 13. februarja 1998 je Ustavno sodišče delno ugodilo pobudi za oceno ustavnosti pritožnika gospoda Igorja Levstka in nekaterih drugih posameznikov, s katero so ti izpodbijali določbe Zakona o začasnem zadržanju nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (združena odločba št. U-I-200/97). Med drugim je ugotovilo, da zakonodajalec ni izpolnil zahteve po sorazmernosti, ko je začasno zadržal ta dva zakona in na ta način kršil človekove pravice upravičencev v postopkih vračanja, s tem ko je spremenil način vračanja, ki se je nanašal na nekatere od

njih. Sodišče je ugotovilo kršitev ustavnih pravic, zavarovanih v 14. členu (pravica do enakosti pred zakonom).

118. Z drugo pobudo za oceno ustavnosti sta pritožnika gospod Igor Levstek in gospod Aleksander Majdič skupaj z nekaterimi drugimi posamezniki izpodbijala določbi 145. a in 145. c člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, ki so uveljavile manj ugoden sistem vračanja v primerih, ko je bilo premoženje zaplenjeno na podlagi sodb v kazenskem postopku, izdanih pred 31. decembrom 1958, saj sta določili, da se za vračanje te vrste premoženja uporablja Zakon o denacionalizaciji. Sodišče je ugotovilo, da izpodbijani določbi nista v neskladju z ustavo, saj je bil takšen poseg v ustavne pravice iz 30. člena (pravica do rehabilitacije in odškodnine) in 33. člena ustave (pravica do zasebne lastnine in dedovanja) nujen zaradi zavarovanja pravic drugih upravičencev po Zakonu o denacionalizaciji, ki so bili na podoben način upravičeni do povračila za krivice, storjene med drugo svetovno vojno in neposredno po njej. (združena odločba št. U-I-60/98). Načelo socialne države opravičuje zakonodajalca, z dolžnim upoštevanjem pravic vseh državljanov do socialne varnosti, da upošteva finančne zmogljivosti države in da v primerih, ko je to ustavno dopustno, tudi ustrezno omeji določene pravice.

119. Ustavno sodišče je še dodalo, da se 5. novembra 1992, ko je odločilo o razveljavitvi 92. člena Zakona o denacionalizaciji in o tem, da je Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij prava pravna podlaga za urejanje vračanja premoženja, zaplenjenega na podlagi sodb, izdanih v kazenskem postopku pred 31. decembrom 1958 (odločba št. U-I-10/92), ni zavedalo celotnega obsega premoženja, zaplenjenega v kazenskih postopkih pred 31. decembrom 1958, in tako tudi ne obsega finančnih obveznosti države.

120. Ustavno sodišče je še odločilo, da 3. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij ni v neskladju z ustavo kljub dejstvu, da je retroaktivno vplival na pridobljene pravice, saj je bil retroaktivni učinek zakona upravičen z javno koristjo.

121. Dne 22. februarja 2001 je Ustavno sodišče odločilo o pobudi za oceno ustavnosti, ki so jo vložili gospodje Igor Levstek, Aleksander Majdič in Miklavž Knez proti Zakonu o državnih obveznicah (odločba št. U-I-175/99). Zavrglo je njihovo pritožbo, da je omejitev najvišjega zneska, ki ga mora država plačati kot odškodnino vsem tistim, katerih premoženje je bilo zaplenjeno na podlagi kazenske sodbe, diskriminatorna in da krši njihovo pravico do polne odškodnine za zaplenjeno premoženje. Sodišče je ugotovilo, da bo njihovo pravico do odškodnine ugotovilo pristojno sodišče v skladu s pogoji in omejitvami Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in ne na podlagi izpodbijanega zakona. Zgolj s pavšalno trditvijo, da omejeni

znesek ne zadošča za poplačilo vseh tistih, ki tako kot pritožniki še vedno zahtevajo zaplenjeno premoženje v postopku vračanja, pritožniki niso izkazali potrebnega pravnega interesa za izpodbijanje zadevnega zakona.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCije, KAR ZADEVA PRITOŽNICO GOSPO SILVIJO OBLAK

122. Dne 31. maja 2006 je Sodišče od pritožnice gospe Silvije Oblak zahtevalo, naj pojasni, kdo je njen trenutni pooblaščenec v zadevi. Po tem, ko na dopis Sodišča ni odgovorila, ji je Sodišče s priporočeno pošto poslalo opozorilo z dne 7. julija 2006, da se bo njena pritožba štela za umaknjeno, če ne bo odgovorila na zahtevo Sodišča. Do postavljenega roka Sodišče ni prejelo odgovora.

123. Sodišče opozarja na 37. člen Konvencije, ki v zadevnem delu določa:

»Sodišče lahko v kateri koli fazi postopka pritožbo izbriše s seznama zadev, če je na podlagi okoliščin možno sklepati:

(a) da vlagatelj ne namerava vztrajati pri svoji pritožbi;

...

Kljub temu pa Sodišče nadaljuje z obravnavo pritožbe, če to zahteva spoštovanje človekovih pravic, opredeljenih v Konvenciji in njenih protokolih.«

124. Sodišče ugotavlja, da pritožnica ni predložila zahtevanih podatkov, tudi po tem ne, ko je prejela opozorilo o tem in bila obveščena o možnih posledicah, če ne odgovori. Sodišče tako šteje, da pritožnica ne namerava vztrajati pri pritožbi. Sodišče nadalje zapaža, da ni posebnih okoliščin glede spoštovanja človekovih pravic, kot so opredeljene v Konvenciji in njenih protokolih, ki bi, kar zadeva gospo Silvijo Oblak, zahtevale nadaljevanje obravnave pritožbe.

125. V teh okoliščinah Sodišče ocenjuje, da je ta del pritožbe treba

izbrisati iz seznama zadev Sodišča v skladu s točko (a) prvega odstavka 37. člena Konvencije.

II. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA GLEDE TRAJANJA POSTOPKA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

126. Pritožniki so se pritožili zaradi nerazumno dolgega trajanja postopkov. Sklicevali so se na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... pravično in ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

127. Vsebinsko je pritožniki nadalje navajali, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. Sklicevali so se na 13. člen Konvencije, ki določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

1. Postopki pred sodišči prve stopnje, v katerih so stranke gospodje Miklavž Knez, Andrej Jakša, Igor Levstek in Aleksander Majdič

128. Pritožniki so navajali, da razpoložljiva domača pravna sredstva niso učinkovita.

129. Vlada je oporekala tem navedbam in se sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

130. Sodišče ugotavlja, da imajo od 1. januarja 2007, ko se je začel uporabljati Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju: zakon iz leta 2006), pritožniki možnost za pospešitev spornih postopkov, ki še tečejo pred domačimi sodišči. Sodišče ugotavlja, da lahko v postopkih, ki tečejo na prvi in drugi stopnji, posamezniki, ki so v enakem položaju kot pritožniki, zahtevajo pospešitev po 3., 5. in 8. členu zakona iz leta 2006 prek nadzorstvene pritožbe ali rokovnega predloga. Slednji predstavlja pod določenimi pogoji v svojem bistvu pritožbo zoper sklep o nadzorstveni pritožbi. Poleg tega pa lahko pritožniki končno dosežejo nadaljnjo odpravo kršitve prek kompenzatornega pravnega sredstva, namreč z vložitvijo zahtevka za pravično zadoščenje po 15. členu

zakona iz leta 2006.

131. Sodišče je že preučilo celoten nabor pravnih sredstev, ki jih zagotavlja zakon iz leta 2006 za namene prvega odstavka 35. člena Konvencije. Z zadovoljstvom je ugotovilo, da so učinkovita tudi v primeru izredno dolgih postopkov, ki tečejo na prvi in drugi stopnji, glede katerih so bile pritožbe vložene pred 1. januarjem 2007, saj so ta pravna sredstva v načelu sposobna tako preprečiti nadaljevanje zatiranje kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja kot tudi zagotoviti ustrezno zadoščenje za kršitev, do katere je že prišlo (gl. Grzinčič proti Sloveniji, št. 26867/02, 3. maj 2007, Korenjak proti Sloveniji, (sklep), št. 463/03, 15. maj 2007, Gliha in Joras proti Sloveniji, (sklep), št. 72200/01, 6. september 2007 in Žunič proti Sloveniji (sklep), št. 4342/04, 18. oktober 2007).

132. Sodišče v tem pogledu ugotavlja, da postopki, v katerih so kot stranke udeleženi gospodje Miklavž Knez, Andrej Jakša in Aleksander Majdič, kot tudi postopek, ki se nanaša na plačilo odškodnine iz naslova izgubljenega dobička, v katerem je stranka gospod Igor Levstek, še vedno tečejo pred sodišči prve stopnje.

133. Sodišče ugotavlja, da gospodje Miklavž Knez, Andrej Jakša, Igor Levstek in Aleksander Majdič niso izkoristili nobenega od pravnih sredstev, ki jih predpisuje Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, in ugotavlja, da po prvem odstavku 35. člena Konvencije morajo izkoristiti ta pravna sredstva. Iz tega izhaja, da je treba ta del pritožbe šteti kot nesprejemljiv po prvem odstavku 35. člena Konvencije zaradi neizčrpanja notranjih pravnih sredstev in da ga je zato treba zavrniti v skladu s četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

134. Kar zadeva pritožbo pritožnikov po 13. členu Konvencije, je Sodišče že ugotovilo, da zakon iz leta 2006 daje pritožnikom na razpolago učinkovita pravna sredstva glede pritožb o trajanju postopka na prvi in drugi stopnji (gl. odstavek 131 zgoraj). Ta ugotovitev velja tudi v kontekstu njihove pritožbe po 13. členu Konvencije. Iz tega izhaja, da je ta pritožba očitno neutemeljena in jo je torej treba zavrniti v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

2. Končani postopek, v katerem je bil stranka gospod Igor Levstek

135. Pritožniki je navajal, da razpoložljiva domača pravna sredstva niso učinkovita.

136. Vlada je oporekala tem navedbam in se sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

137. Sodišče ugotavlja, da se je postopek za vrnitev premoženja, v katerem je bil stranka gospod Igor Levstek in ki se je začel 15. maja 1991, končal 14. decembra 2006, ko je bil pritožniku vročen sklep

Okrajnega sodišča v Cerknici.

138. Sodišče nadalje ugotavlja, da se je ta postopek končal, preden se je začel uporabljati zakon iz leta 2006. Pritožnik bi bil lahko uporabil samo pravna sredstva, ki so bila na razpolago pred začetkom uporabe zakona iz leta 2006. Iz tega izhaja, da je obravnavana pritožba podobna zadevama Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji (sklep), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki so jih pritožniki imeli na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi Lukenda, da je predstavljala kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki je izhajal iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

139. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

140. Ugovor Vlade je zato treba zavrniti. Sodišče nadalje še ugotavlja, da pritožnikova pritožba v zvezi s trajanjem postopka ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ta del pritožbe ni nedopusten iz katerega koli drugega razloga. Zato ga je treba razglasiti za dopustnega.

B. Utemeljenost zadeve glede končanega postopka, v katerem je bil stranka gospod Igor Levstek

1. Prvi odstavek 6. člena

(a) Navedbe strank

141. Pritožnik je vztrajal, da so za zamude v postopku krivi zlasti in predvsem zadržanje izvajanja in spremembe sporne zakonodaje.

142. Vlada je trdila, da je bilo trajanje postopka dolgo zaradi njegove zapletenosti, in to zaradi vprašanj, ki so jih morala sodišča razrešiti v pravnem in dejanskem pogledu. Obseg zahtevanega premoženja je bil velik, premoženje pa sestavljeno iz različnih predmetov. Spadalo je pod pristojnost treh različnih sodišč in je zato celo prišlo do spora o pristojnosti, o katerem je bilo ažurno odločeno. Poleg tega je moralo sodišče, da bi lahko ocenilo vrednost premoženja in ugotovilo, ali so izpolnjeni pogoji za vrnitev v naravi, določiti sodnega cenilca. Vlada je nadalje vztrajala, da so vsa sodišča zadevo obravnavala ves čas postopka vestno in ažurno, medtem kot je pritožnik stalno zavlačeval postopek z večkratnim spreminjanjem zahtevka. Končno je vlada priznala pomen zadeve za pritožnika na načelni ravni, izpostavila pa je, da je v primerih, ko ni več mogoča vrnitev v naravi, upravičenec

upravičen do odškodnine, ki vsebuje obresti, ki tečejo od dneva razveljavitve kazenske sodbe. Dolgotrajen postopek vračila torej pritožnika ni prikrajšal za primerno odškodnino.

(b) Ocena Sodišča

143. Pri določitvi obdobja, ki ga je treba upoštevati, Sodišče ugotavlja, da se je sporni postopek začel pred 28. junijem 1994, na dan, ko se je za Slovenijo začela uporabljati Konvencija. Upošteva svojo pristojnost *ratione temporis* lahko Sodišče presoja le obdobje, ki je minilo od tega datuma, čeprav bo upoštevalo stanje postopka pred domačimi sodišči na ta dan (gl. med drugim zadevo *Belinger*, navedeno zgoraj, in *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, odstavki 123, ESČP 2000-XI).

144. Ta postopek se je končal 14. decembra 2006, ko je bil pritožniku vročen sklep Okrajnega sodišča v Cerknici. Upoštevno obdobje je torej 12 let, 5 mesecev in 16 dni, v njem pa so bile odločbe sprejete na štirih stopnjah sojenja, udeležene pa so bile tri juridične stopnje.

145. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

146. Sodišče ugotavlja, da velik obseg vpletenega premoženja in potreba po pridobitvi izvedenskega mnenja za ugotovitev dejstev zadeve kažeta na to, da je bil sporni postopek delno zapleten. Sodišče nadalje ugotavlja, da je bila vsebina zadeve v domačem postopku za pritožnika razmeroma pomembna, vendar pa šteje, da so njegove spremembe zahtevka za vrnitev zadevo naredile bolj komplicirano. Kljub temu pa Vlada ni uspela pojasniti številnih zamud in obdobjih popolne neaktivnosti sodnih oblasti, od katerih je zadnje trajalo dve leti in pol med narokom za glavno obravnavo pred sodiščem prve stopnje in sklepom istega sodišča o ustavitvi dela postopka po umiku dela pritožnikovega zahtevka.

147. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

148. Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

149. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatiranje kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena po sojenju v razumnem roku (gl. *Kudła v. Poljska* [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Grzinčič*,

naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

150. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, ki bi potrdila njegovo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

III. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 14. ČLENA KONVENCIJE TER 1. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 1 IN 3. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 7 H KONVENCIJI

151. Pritožniki so se pritožili, da začasno zadržanje in spremembe Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij ter odločbi Ustavnega sodišča z dne 16. julija 1998 in 22. februarja 2001 kršijo njihovo pravico do poštenega sojenja po prvem odstavku 6. člena Konvencije, saj predstavljajo nepošteno vmešavanje države v postopke, ki še tečejo in v katerih je država udeležena kot stranka. Prav tako so se sklicevali na prvi odstavek 6. člena v zvezi s 14. členom Konvencije in trdili, da sta izpodbijana zakona diskriminatorna do tistih upravičencev do vrnitve zaplenjenega premoženja, pri katerih postopki za vrnitev pred sodišči še niso bili končani, ko se je začela uporabljati izpodbijana zakonodaja, ki je vzpostavila manj ugoden sistem vračanja. Pritožniki so nadalje navajali, da izpodbijana zakona in nerazumno dolgi postopki za vračanje premoženja kršijo njihovo pravico do lastnine iz 1. člena Protokola št. 1, ter trdili, da so od trenutka razveljavitve kazenskih sodb imeli »legitimno pričakovanje«, da bodo dosegli popolno vrnitev s sodbami zaplenjenega premoženja, kar se do današnjega dne še ni zgodilo. Dodatno so trdili, da izpodbijana zakona kršita njihovo pravico do polne odškodnine v primeru sodne pomote, ki jo zagotavlja 3. člen Protokola št. 7 h Konvenciji. Končno so se pritožniki sklicevali na 1. člena Protokola št. 1 in 3. člen Protokola št. 7 v zvezi s 14. členom Konvencije in trdili, da so jih izpodbijani zakoni prikrajšali za njihovo premoženje na diskriminatorni osnovi, saj so pred začetkom uporabe izpodbijane zakonodaje upravičenci, ki so uspeli, bili upravičeni do polnega vračila.

14. člen Konvencije določa:

»Uživanje pravic in svoboščin, določenih s to Konvencijo, je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnostni ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.«

1. člen Protokola št. 1 v zadevnem delu določa, kot sledi:

»Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur ne sme biti premoženje odvzeto, razen če je to v javnem interesu, v skladu s pogoji, ki jih določa zakon ter ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava...«

3. člen Protokola št. 7 predpisuje:

»Če je bila pravnomočna kazenska sodba pozneje razveljavljena ali če je bila oseba pomiloščena zato, ker je kako novo ali na novo odkrito dejstvo pokazalo, da gre za sodno zmoto, ima oseba, ki je zaradi takšne obsodbe prestajala kazen, pravico do odškodnine skladno z zakonom ali prakso te države, razen če bi se dokazalo, da je prepozno razkritje takšnih dejstev prizadeti v celoti ali deloma sam povzročil.«

152. V zvezi z zgoraj omenjenimi pritožbami Sodišče opozarja, da v zadevah, ki izvirajo iz pritožb posameznikov, njegova naloga ni v tem, da bi abstraktno presoјalo domačo zakonodajo, temveč mora presoјati način, kako je bila zakonodaja uporabljena glede na pritožnika v posebnih okoliščinah primera (gl. Sommerfeld proti Nemčiji [VS], št. 31871/96, odstavek 86, ESČP 2003-VIII (izvlečki)).

153. Sodišče v tem pogledu ugotavlja, da postopki, v katerih so stranke gospodje Miklavž Knez, Andrej Jakša in Aleksander Majdič, kot tudi postopek v zvezi s plačilom odškodnine iz naslova izgubljenega dobička, kjer je stranka gospod Igor Levstek, še vedno tečejo pred sodišči prve stopnje. Ker je treba poštenost postopka ugotavljati na podlagi vseh okoliščin zadeve, Sodišče zatoj ugotavlja, da so zahtevki v zvezi s temi postopki preuranjeni, saj niso bila izčrpana notranja pravna sredstva, kot to zahteva prvi odstavek 35. člena (gl. Sirc proti Sloveniji (sklep), št. 44580/98, odstavek 247, 22. junij 2006).

154. Sodišče nadalje ugotavlja, da se je postopek za vrnitev premoženja, v katerem je bil stranka gospod Igor Levstek, končal z izdajo sklepa z dne 16. novembra 2006 Okrajnega sodišča v Cerknici. V tem pogledu sodišče ugotavlja, da pritožnik ni vložil pritožbe zoper sklep sodišča prve stopnje na Višje sodišče v Ljubljani in kasneje na Vrhovno sodišče in Ustavno sodišče.

155. Sodišče ponovno ponavlja, da lahko v skladu s 35. členom Konvencije Sodišče obravnava zahtevke pritožnikov šele po tem, ko so bila izčrpana vsa domača pravna sredstva.

156. Poleg tega obravnavanje zadeve, kot je bila predložena, ni

odkrilo obstoja kakršnih koli posebnih okoliščin, ki bi pritožnika v skladu s splošno priznanimi pravici mednarodnega prava odvezovale dolžnosti uveljavljanja pritožbe pred omenjenimi domačimi sodišči.

157. Iz tega izhaja, da je treba del pritožbe, ki se nanaša na postopek, ki ga je 15. maja 1991 sprožil gospod Igor Levstek, šteti kot nedopusten zaradi neizčrpanja notranjih pravnih sredstev v smislu prvega odstavka 35. člena Konvencije.

158. V luči zgoraj navedenega je ta del pritožbe treba zavrniti v skladu s četrnim odstavkom 35. člena Konvencije.

IV. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

159. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

160. Pritožnik gospod Igor Levstek je zahteval 10.000 eurov (v nadaljevanju: EUR) za nepremoženjsko škodo.

161. Vlada je temu oporekala.

162. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 9.000 EUR.

B. Stroški

163. Pritožnik gospod Igor Levstek je zahteval tudi približno 10.000 EUR za stroške postopka pred Sodiščem.

164. Vlada je zahtevku oporekala po višini.

165. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. V obravnavani zadevi Sodišče ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 1.000 EUR za postopek pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

166. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti

obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. odloča, da se pritožba v delu, ki se nanaša na gospo Silvijo Oblak, izbriše iz seznama zadev;
2. razglša, da sta pritožbi gospoda Igorja Levstka v zvezi z dolгим trajanjem postopka, ki se je začel 15. maja 1991, in pomanjkanjem učinkovitih pravnih sredstev, dopustni, preostanek pritožbe pa je nedopusten;
3. razsoja, da je prišlo do kršitve 6. člena Konvencije;
4. razsoja, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
5. razsoja
 - a) da mora tožena država pritožniku gospodu Igorju Levstku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 9.000 EUR (devet tisoč eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;
6. zavrne pritožbo v preostalem delu.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 21. februarja 2008 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Quesada Corneliu Bîrsan

sodni tajnik predsednik senata